

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

Brede school De Kersenboom

Plaats : Diemen
BRIN nummer : 10BA|C3
Onderzoeksnummer : 284149
Datum onderzoek : 15 juni 2015
Datum vaststelling : 16 september 2015

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	14

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 15 juni 2015 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de brede school De Kersenboom. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 16 juni 2014 stelde de inspectie tekortkomingen vast in het onderwijsleerproces op de brede school De Kersenboom in combinatie met niet vast te stellen opbrengsten. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 10 september 2014. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan in hoeverre de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De school is opgericht in augustus 2010. Het kwaliteitsonderzoek van juni 2014 was het eerste inspectie onderzoek. Omdat tekortkomingen werden vastgesteld in het didactisch handelen, afstemming, begeleiding en zorg en de eindopbrengsten nog niet vielen vast te stellen vanwege de situatie als groeischool (zie toelichting bij 'opbrengsten') is aan De Kersenboom een aangepast arrangement zwak toegekend.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school

voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd of ter plekke beschikbaar heeft gesteld, te weten het Jaarplan 2014-2015, het Verbeterplan 2014-2015, Evaluatie van het Verbeterplan.

- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1-2A, 1-2D, 3, 4, 5-6 en 7-8.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met de bezochte leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van de twee besturen, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten:

de opbrengsten, het onderwijsaanbod, de onderwijstijd, het didactisch handelen, de afstemming, de begeleiding, de zorg en de kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.		•		
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.		•		

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

Uit het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering komt naar voren dat het onderwijs op basisschool De Kersenboom nu van voldoende kwaliteit is. De opbrengsten zijn voldoende, dit geldt zowel voor de eind- als de tussentijdse opbrengsten. De school is erin geslaagd de kwaliteit van het onderwijsleerproces op meerdere onderdelen te verbeteren. Dit leidt er toe dat één van de belangrijke elementen van het didactisch handelen, het bewerkstelligen van een taakgerichte werksfeer, nu op orde is. Ook de afstemming van de leerinhouden en de verwerking, de begeleiding van de leerlingen en de kwaliteitszorg zijn nu voldoende.

Ondanks de kwaliteitsverbetering is een aantal onderdelen nog niet op orde. Ten eerste is de kwaliteit van de uitleg in de lessen onvoldoende en ook weten niet alle leraren de leerlingen voldoende te activeren. Daarnaast lukt het de leraren onvoldoende hun instructie af te stemmen op wat de leerlingen nodig hebben. Bij de leerlingenzorg kunnen de analyses van zorgproblemen aan kwaliteit winnen.

Het vorige inspectieonderzoek resulteerde in een aangepast arrangement. Na de aanvankelijke schok van het inspectieoordeel 'zwak', heeft het team al na korte tijd de handen ineen geslagen. Onder leiding van de directeur is het team eensgezind aan de slag gegaan met verbeteractiviteiten. Het bestuur is hier nauw bij betrokken. Externe deskundigheid wordt ingezet om lesbezoeken uit te voeren, het team te scholen en individuele coaching te verzorgen. Deze koers en werkwijze wordt door het team gewaardeerd en de leraren hebben vertrouwen in de directie als regisseur van dit proces.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de ontwikkeling zich vooral moet richten op verdere verbetering van met name de instructie door de leraren. Daarnaast kunnen diepgaander analyses leiden tot een toename van de effectiviteit van de afstemming van het onderwijs en de ondersteuning van leerlingen.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Opbrengsten

De eindopbrengsten zijn voldoende. De resultaten op de Eindtoets in 2015 liggen boven de bovengrens die de inspectie hanteert voor scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. In 2013 en 2014 waren op deze groeiende school de groepen nog te klein (kleiner dan 10 leerlingen) om de resultaten te beoordelen. Daarom heeft de inspectie ook de resultaten van groep 7 bekeken,

deze zijn zowel voor begrijpend lezen als voor rekenen en wiskunde van voldoende niveau.

De tussenresultaten zijn eveneens voldoende. Omdat niet alle groepen minimaal tien leerlingen hebben, zijn naast de vijf meetmomenten (technisch lezen in de groepen 3 en 4, begrijpend lezen in groep 6 en rekenen en wiskunde in leerjaren 4 en 6) ook de resultaten van groep 5 voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde bij de beoordeling betrokken. Deze zijn alle voldoende.

De school heeft een nieuw instrument, gericht op het in kaart brengen van sociale competenties van leerlingen in gebruik genomen. Omdat dit heel recent is gebeurd en de school nog aan de invoering bezig is, kan de inspectie wat betreft groep 8 nog geen oordeel geven over indicator 1.5.

Aanbod

De leerinhouden die De Kersenboom aanbiedt maken het behalen van de kerndoelen mogelijk. In de vier onderbouwgroepen werken de leraren gezamenlijk aan de uitbreiding van het aanbod voor taal en rekenen en wiskunde. Ze werken de thematische aanpak uit met behulp van de methodische lijn. Naast deze methodische aanpak worden extra materialen ingezet voor fonemisch bewustzijn, gecijferd bewustzijn en woordenschat.

Onderzocht is of aan voldoende leerlingen uit groep 8 de verwachte leerstof van de vakken taal en rekenen en wiskunde wordt aangeboden. Dit is inderdaad het geval (indicator 2.2). De directie heeft ingezet op een duidelijke jaarplanning van de leerstof voor alle groepen en zij toetst diverse keren in het jaar of de uitvoering van de lesinhouden volgens schema verloopt.

Lessen

Van de drie onderdelen van het didactisch handelen zijn twee onderdelen nog niet voldoende, te weten de kwaliteit van de uitleg (indicator 5.1) en de activering van de leerlingen (indicator 5.3). Ook is het de leraren niet gelukt de kwaliteit van de afstemming van de instructie te verbeteren (indicator 6.2). De leraren slagen er nu wel voldoende in een taakgerichte werksfeer te realiseren in de groepen (indicator 5.2) en hebben zich daarin verbeterd ten opzichte van het vorige onderzoek. Er is rust in de lessen, de leraren zorgen voor een vlot tempo en letten op de werkhouding van de leerlingen.

Hoewel het merendeel van de lessen wel elementen van een goede uitleg bevat (aangeven van het doel van de les en activeren van de voorkennis), zijn er over het geheel genomen nog te veel onderdelen van de uitleg niet op orde (indicator 5.1). De genoemde doelen komen lang niet altijd terug in het vervolg van de uitleg of in de subgroep met een verlengde instructie. Daarnaast vertellen niet

alle leraren voldoende duidelijk welke opdrachten de leerlingen gaan maken, waardoor motivatie en tijd verloren gaat. Aan het eind van de les bespreken leraren nauwelijks samen met de leerlingen ze geleerd hebben. De meeste leraren kunnen ook beter gebruik maken van de reacties van de leerlingen. Gerichtere feedback kan eveneens bijdragen om bij leerlingen begrip voor de stof te wekken.

Bij een te groot aantal lessen is een deel van de leerlingen afgeleid of wacht af of is niet zelfstandig werkend bezig. Daarmee is de activering van leerlingen onvoldoende (indicator 5.3). Het team zal nog moeten werken aan het betrokken houden van de leerlingen en komen tot uitdagend onderwijs en het overbrengen van hoge verwachtingen.

De manier waarop de school een leerlijn voor begaafde of cognitief sterke leerlingen formuleerd heeft en vertaald in leerinhouden, maakt indicator 6.1 voldoende. De afstemming van de instructie op wat de leerlingen in de verschillende subgroepen nodig hebben (indicator 6.2) is echter na het vorige onderzoek nog niet voldoende verbeterd. De verlengde instructie voor de leerlingen die meer begeleiding nodig hebben, heeft vooral het karakter van begeleide inoefening. De leraren benutten deze nog onvoldoende door bijvoorbeeld te werken met concreet materiaal, hardop denkend voor te doen en leerlingen eveneens hardop te laten denken en daarop feedback te geven.

Begeleiding

De school beschikt over toetsen voor taal en rekenen en wiskunde voor alle groepen. Daarnaast is een volgsysteem voor de onderbouw aanwezig. Hiermee is indicator 7.1 voldoende.

De school heeft een verbetering gerealiseerd in de manier waarop de leraren gegevens over de leerlingen verzamelen en registreren. Het team heeft scholing gehad in het analyseren van toetsgegevens en de leraren zijn nu in staat op basis van een domein- of inhoudsanalyse hun onderwijs af te stemmen op wat de leerlingen nodig hebben. Belangrijk is ook dat er een volgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in alle groepen in gebruik is genomen. Bij elkaar zorgen deze verbeteringen ervoor dat indicator 7.2 nu voldoende is.

Zorg

Op één onderdeel schiet de kwaliteit van de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op De Kersenboom nog tekort. Het betreft de analyses die de school maakt van leerproblemen die bij leerlingen optreden. De kwaliteit daarvan is onvoldoende (indicator 8.2). De beschrijving van onderwijsbehoeften voldoet niet altijd. Sommige analyses zijn te algemeen

geformuleerd. Ook is bij sommige zorginterventies geen onderliggende analyse vastgelegd. Daarom dient de verantwoording van de gekozen ondersteuning veel systematischer uitgewerkt te worden op basis van een analyse, waarbij leraren zelf ook leren formuleren waarom bepaalde ontwikkelings- of leerdoelen niet door een leerling zijn behaald.

De planmatigheid van de uitvoering van de zorg (indicator 8.3) is – evenals in het vorig onderzoek - voldoende. Een goede ontwikkeling is dat bijna alle leraren nu in hun weekrooster vastleggen wanneer zij leerlingen extra begeleiden.

Kwaliteitszorg

Alle onderdelen van de kwaliteitszorg zijn nu voldoende. Dit komt doordat de school in het afgelopen jaar verbeteringen heeft doorgevoerd in de manier waarop zij haar kwaliteit evalueert en ontwikkelt. Vorig jaar evalueerde de school de opbrengsten reeds in voldoende mate (indicator 9.2). De school heeft deze evaluatie van de resultaten van de leerlingen verder uitgewerkt. Er is een gestructureerde werkwijze afgesproken en er zijn documenten ontwikkeld om de resultaten zowel op school, groeps- als individueel niveau inzichtelijk te maken. Verder zijn er streefdoelen geformuleerd. De directie kan de verkregen inzichten op schoolniveau nog wel beter aangrijpen om de hoge verwachtingen te onderbouwen en als opstap om het opbrengstgericht werken verder te implementeren.

In het afgelopen jaar heeft de directie de evaluatie van het onderwijsleerproces aangepakt en op orde gebracht (indicator 9.3). Er hebben vanuit verschillende invalshoeken evaluatie-activiteiten plaatsgevonden. Het team vult regelmatig kwaliteitskaarten over verschillende onderwerpen in en bespreekt deze. De leerlingen uit de midden- en bovenbouw en de leraren zijn bevraagd en externe deskundigen hebben schoolanalyses uitgevoerd. De directeur heeft volgens haar zeggen veel tijd en aandacht geïnvesteerd om samen met ouders te komen tot een heldere manier van communiceren. Weliswaar is het cyclisch karakter van de evaluatie nog niet herkenbaar in deze korte tijd, maar in het nieuwe conceptschoolplan staat in ieder geval als basis een vierjarenplanning opgenomen.

In dit onderzoek blijkt dat de directie voldoende activiteiten heeft ondernomen en afspraken heeft gemaakt met het team om verbeteringen te borgen (indicator 9.5). Zo houdt de intern begeleider scherp toezicht op de organisatie, registratie en de uitvoering van de zorg. Directie en intern begeleider hebben de intensiteit van hun lesbezoeken opgevoerd en deze worden uitgebreid met de leraren nabesproken. Tenslotte zijn door de directie protocollen geformuleerd en digitaal worden documenten voor alle leraren toegankelijk gemaakt. Gemaakte afspraken komen aan de hand van de verschillende verbeteronderwerpen

regelmatig in het teamoverleg terug. De audits door externe deskundigen omvatten naast evaluatieactiviteiten ook lesbezoeken en deze dragen aan de kwaliteit van de borging bij. Zoals blijkt uit de onvoldoende oordelen over het didactisch handelen kan echter op dit onderdeel nog scherper gestuurd worden door de directie.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan De Kersenboom het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.